

CEZAYİR

Tarım Sektörü Ülke Yatırımcı Rehberi

2022

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
GENEL BİLGİLER	3
EKONOMİK GÖSTERGELER	4
LOJİSTİK	4
HUKUKİ ALTYAPI	5
TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARI	5
BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER.....	6
CEZAYİR PAZARINA ERİŞİM DURUMU	6
TARIM SEKTÖRÜ	7
İKLİM	11
TOPRAK ÖZELLİKLERİ VE ARAZİ KULLANIMI.....	12
BİTKİSEL ÜRETİM	15
EKİM ALANLARI.....	15
VERİM	17
ÜRETİM MİKTARI	19
HAYVANSAL ÜRETİM.....	21
ÜRETİM MİKTARI	21
HAYVAN VARLIğI.....	22
ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ	23
DIŞ TİCARET	24
DIŞ TİCARET PARTNERLERİ	24
CEZAYİR'İN İHRAÇ ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	25
TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI GERÇEKLEŞTİRDİğİ BAŞLICA ÜLKELER	25
CEZAYİR'İN İTHAL ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	26
TARIMSAL İTHALATINDAKİ BAŞLICA PARTNER ÜLKELER.....	26
ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI.....	27
ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI.....	27
TÜRKİYE-CEZAYİR TİCARETİ	28
TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'E İHRAÇ ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	28
TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'DEN İTHAL ETTİğİ TARIM ÜRÜNLERİ	29
TÜRKİYE'DEN CEZAYİR'E İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER	30
YATIRIM ORTAMI	31
BANKACILIK VE VERGİLENDİRME	32
KAYNAKÇA	33
SONSÖZ VE İLETİŞİM	34

KISALTMALAR

EFTA	: European Free Trade Association	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
AMU	: Arab Maghreb Union	Mağrip Arap Birliği
Arap Ligi	: Arab League	Arap Ligi
AU (AfB)	: African Union	Afrika Birliği
DEİK	: Foreign Economic Relations Board	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
FAO	: Food and Agriculture Organization	Gıda ve Tarım Örgütü
ICO	: Islamic Cooperation Organization	İslam İşbirliği Örgütü
TOB	: Ministry of Agriculture and Forestry	Tarım ve Orman Bakanlığı
UFM	: Union for Mediterranean	Akdeniz İçin Birliği
UN / BM	: United Nations	Birleşmiş Milletler
UNCTD	: United Nations Conference on Trade and Development	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
WB / DB	: World Bank	Dünya Bankası
WTO / DTÖ	: World Trade Organization	Dünya Ticaret Örgütü

GENEL BİLGİLER

Resmi Adı	Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti
Nüfus bilgisi ve istihdam verileri	42,97 Milyon İşgücü: Tarım %13,3 Sanayi %39,3 Hizmet %47,4
Dil (Resmi diller)	Arapça (Resmî) ve Fransızca
Yüzölçümü	2,4 milyon km ²
Başkenti	Cezayir (Algiers)
Başlıca Şehirleri	Cezayir, Oran, Constantine, Annaba, Batna, Blida, Sétif, Chlef, Djelfa
Yönetim Şekli	Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Abdülmecid TEBBUN
Başbakan	Ayman BENABDERRAHMANE
Siyasi ve İdari Yapısı	<p>Başkanlık sistemi ile yönetilen bir cumhuriyettir. Ancak, hükümette atanmış bir Başbakan bulunmaktadır. Yürütmeden esas sorumlu olan başkandır. 1989 tarihli halkoylaması sunucunda kabul edilen yeni Anayasaya ile çok partili sisteme geçmiştir.</p>
Genel Güvenliği	<p>Cezayir genel güvenlik stratejisi uygulanması; sınırlarda bir güvenlik sisteminin kurulması, silahlı kuvvetlerin ve güvenlik güçlerinin yeniden yapılandırılması, komşu ülkelerle ikili iş birliği süreçlerinin başlatılması ve alan ülkelerinin insiyatifiyle çok taraflı bir sürecin geliştirilmesidir.</p> <p>Bu stratejiye üç temel ilke rehberlik eder:</p> <p>Devletlerin iç işlerine karışmama; Cezayir ordusunun bölge dışına müdahale etmemesi, bölgesel güvenlik için içsel sorumluluk. Sınır şeridinin güvenliğinin sağlanmasına katkısına rağmen, bu strateji çeşitli nedenlerle sınırlı kalmaktadır.</p> <p>Belirli konuların ele alınmasında devlet merkezli bir yönelim; devlet dışı aktörlerin iddiasıyla karakterize edilen gelişen bir ortamda belirli temel ilkelerin etkisizliği</p> <p>Terör olgusundaki değişiklikler; son derece istikrarsız bir bölgesel bağlam.</p>
Coğrafi Konumu	<p>Cezayir; Kuzey Afrika'da, Akdeniz kıyısında, Fas ve Tunus'un arasında yer almaktadır. Ülke topraklarının %80'i Sahra'da yer almaktadır. Sahra'nın büyük bir bölümü yarı çöl özelliklerine sahiptir. Ülkenin %10'luk kısmını oluşturan verimli kuzey kısmında tahıl, şarap, zeytin ve meyve üretimi desteklenmektedir.</p>

Kaynak: (Anonim a, 2022)

EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH (Satın alma gücü paritesi)	468,4 milyar \$
Ülkenin ekonomik büyüme hızı	%2,4 (IMF tahmini, 2022)
Kişi başına düşen milli geliri	3.940 \$ (IMF tahmini, 2019)
Tüketici fiyat enflasyonu	%8,7 (IMF tahmini, 2022)
İhracat/ ithalat	İhracat: 37,3 Milyar \$/ İthalat: 34,5 Milyar \$
İşsizlik oranı	%11,7 (DB tahmini, 2021)
İşgücünün sektörel dağılımı (%)	Tarım %13,3 Sanayi %39,3 Hizmet %47,4
İnsani gelişmişlik endeksi	0,748 (HDI değeri) / 91. Sırada (192 ülke arasında) (HDI-UNDP)
Dünya Bankası iş yapma kolaylığı endeksi	157. sırada (190 ülke arasında) (2020 WB)
Ekonomik serbestlik endeksi	162. Sırada (165 ülke arasında)
Küresel rekabetçilik açısından durumu	89. Sırada (140 ülke arasında)
GSYH'nin sektörel dağılımı	Tarım %13,3, Sanayi %39,3, Hizmet %47,4
Asgari ücret/ tarımsal asgari ücret	20.000 Cezayir Dinarı (1 USD=143 Cezayir Dinarı)
Doğal kaynakları	Petrol, doğal gaz, demir cevheri, fosfatlar, uranyum, kurşun, çinko
Başlıca tarımsal üretim	Buğday, arpa, yulaf, üzüm, zeytin, turunç, meyveler, koyun, sığır

LOJİSTİK

Havalimanı sayısı ve ihracat ithalat gümrük kapısı sayısı	14 adet uluslararası havalimanı mevcuttur. 9 gümrük kapısı vardır.
Denizle olan bağlantısı (kıyısı var/yok)	Cezayir, Akdeniz'de uzun kıyısı ve limanlarıyla Afrika'nın ticarete açılan kapısı olarak önemli bir coğrafyada yer almaktadır.
Liman bağlantısı (Liman var/yok),	Cezayir'in, ülkenin uluslararası ticaret taşımacılığı gereksinimlerine hizmet eden 13 büyük ticari limanı bulunmaktadır. Bunların 8'i genel kargo, 3'ü karma, 2'si ise enerji limanı olarak hizmet vermektedir. Tenes, Alger, Skikda, Arzew, Oran, Bjeaia, Annaba, Kala, Chetaibi, Tamentfoust, Collo, El Djedid, El Kebir.

Kaynak: (Anonim a, 2022)

HUKUKİ ALTYAPI

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi/Yeri	RG Tarih/No
Bitki Koruma ve Karantina Alanında İşbirliği Anlaşması	15.05.1998/ Ankara	26.11.1999/23888
Veteriner ve Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşması	15.05.1998/ Ankara	01.02.1999/23598
Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	26.02.2018/ Cezayir	19.09.2019/30893
Su Kaynakları Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	09.10.2019/ Cezayir	25.01.2020/31019
Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında İş Birliği Hakkında Mutabakat Zaptı	16.05.2022 / Ankara	

Kaynak: (TOB, 2022), (Resmi Gazete, 2022)

Türkiye ile Cezayir arasında "Yatırımların Karşılıklı teşviki Anlaşması": **3.06.1998 tarihinde YKTK imzalanmıştır, ancak yürürlüğe girmemiştir.**

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARI

Ülke Adı	Yürürlük Tarihi
Japonya	01 Ağustos 1971
Norveç	01 Ekim 1971
Yeni Zelanda	01 Ocak 1972
İsviçre	01 Mart 1972
Avustralya	01 Ocak 1974
ABD	01 Ocak 1976
Ermenistan	10 Ekim 2016
Kazakistan	10 Ekim 2016
Kırgızistan	10 Ekim 2016
Rusya	10 Ekim 2016
Birleşik Krallık	01 Ocak 2021

Kaynak: (DTÖ, 2022)

BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER

İkili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı ticari ilişkiler

2002 yılında EFTA ile Ortaklık Anlaşması imzalayan Ülke Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) de üye olmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda DTÖ ile Gözlemci Ülke sıfatıyla görüşmelere devam etmektedir.

Üyesi olduğu başlıca uluslararası kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği, Arap Ligi, Mağrip Arap Birliği, Akdeniz için Birlik, İslam İşbirliği Teşkilatı

Kaynak: (Anonim a, 2022)

CEZAYİR PAZARINA ERİŞİM DURUMU

Cezayir Hükümetinin 2001 yılından itibaren başlattığı yatırım programı çerçevesinde özellikle inşaat, konut ve sulama alanlarında yapılacak yatırımlara önemli kaynak ayrılmış bulunmaktadır.

Bununla birlikte 2009 yılı ortasında yapılan Bütçe Kanunu'na ek olarak çıkarılan kanunda Cezayir'de kurulacak şirketlerin yerli ortaklar ile kurulması zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre, ithalat ve ihracat dışında bir ekonomik faaliyet amacı ile kurulacak şirketlerin sermayelerinde %51 oranında yerli ortak bulundurmaları zorunludur.

Yatırımların, geliştirilmesi ve arttırılması için stratejik bir organ olan Yatırım Ulusal Konseyi ve Yatırımların Geliştirilmesi Ulusal Ajansı sorumlu olup, yatırımlarla ilgili dosyalar ANDI tarafından incelenerek sonuçlandırılmaktadır.

Yerli ve yabancı yatırımcılar eşit koşullara tabi olup yatırımcılara sunulan fırsatlar şöyle sıralanabilir;

- Yatırımın gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında gümrük vergisi muafiyeti, yatırımların gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında KDV muafiyeti
- Yatırım çerçevesinde gerçekleştirilen gayrimenkul alımlarında intikal vergisi muafiyeti
- 10 yıl için kurumlar vergisi, gelir vergisi, götürü vergi, mesleki faaliyetlerden alınan vergi ve arazi vergisi muafiyeti

Yabancı Sermaye Mevzuatı kapsamında gelir ve sermaye transferi ile uluslararası tahkime başvurma imkânları garanti altına alınmıştır. Bürokrasinin yavaş işleyişi, ilgili kurumlardaki bilgi ve koordinasyon eksikliği vb. güçlükler dolayısıyla, şirket kurulması, oturum izinleri vb. yanısıra, ANDI nezdinde işlerin izlenmesi bakımından yerel bir avukat ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

Diğer taraftan inşaat sektöründeki canlılık ve artan talebe paralel olarak, ihtiyaç duyulan inşaat malzemelerinin üretimi ve yeni teknolojilerin transferi, ülkedeki altyapı yatırımlarına bağlı olarak taş ocağı işletmesi gibi alanlar önemli yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Kaynak: (DEİK, 2017)

TARIM SEKTÖRÜ

Cezayir yaklaşık 2,4 milyon km² ile Afrika'nın en büyük topraklarına sahip ikinci ülkesi olmakla beraber, bu toprakların sadece %3,4'ü ekilebilir alan olarak kullanılabilen, potansiyel tarım arazilerinin ise yaklaşık %18,5'i fiili olarak işlenmektedir. Tarım arazilerinin %13,8'i mera olarak kullanılmaktadır. Cezayir topraklarının sadece 13.600 km²'lik kısmı sulanabilmektedir. Tarım arazilerinde 7,84 kg/ha gübreleme yapılmaktadır.

Ülkede ekilebilir topraklar kamuya ait olup, özel sektör tarafından işletilmektedir. Gıda sektöründe dışarı bağımlı bir ülke olan Cezayir'in gıda ihtiyacının yaklaşık yarısı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Yaklaşık 44 milyon nüfusa sahip olan ülkede, çalışabilir yaş aralığı, toplumun yaklaşık %43'üne tekabül etmektedir.

Hükümet, toplam işgücünün %11'ini istihdam eden ve GSMH içindeki payı %13 olan tarım sektörünü geliştirmek adına, sulanabilir alanlar ile tarım ürünlerinin pazarlama ve dağıtım kanallarının genişletilmesine ayrılan fonların artırılmasına karar vermiştir. Hükümet ülkenin batısındaki arazilerde yeni sulama teknikleri, drenaj, gübre ve mahsul uygulamaları yaparak tuzluluk oranını azaltmak ve verimliliği artırmayı amaçlamaktadır.

Cezayir'in tarım ürünleri buğday ve arpa başta olmak üzere tahıllar, patates ve bakliyatır. Son on yıl içinde taze hurma, hidrokarbon ürünleri dışında Cezayir'in en büyük ihracat kalemini oluşturmaktadır.

Buna rağmen ülke önemli bir arpa ihracatçısı olma özelliğini sürdürmektedir. Yerel zeytin mahsulünden elde edilen yıllık ortalama zeytinyağı üretimi ise 150.000 hl civarında gerçekleşmektedir. Tarımsal üretim, talebin tahıl ve türevlerinde %35'ini, süt ve sütü mamullerinde %42'sini, bakliyatla %53'ünü, et ve patates ile meyve ve sebze %100'ünü karşılarken çay, şeker ve kahvede bu oran %0'dır.

Hayvancılık hâlihazırda yüksek rakımlı düzlükler ve güney bölgelerde önemli bir rol oynamaktadır. Ülkede kümes hayvancılığı yapılmakta, keçi, sığır ve koyun yetiştirilmektedir.

Cezayir 1.200 km'lik Akdeniz kıyılarından yeterince yararlanamamaktadır. Balıkçı teknelerinin çoğu küçüktür ve ailelerin mülkiyetindedir. Hükümet sektörün getirisini arttırmak için bir dizi adımlar atmaktadır.

Cezayir'in tarım ve kırsal kalkınma politikasının ana hedefi, gıda güvenliğinin sürekli olarak sağlanması ve tarım sektörü üretiminin sürdürülebilir şekilde artırılması ve kırsal alanların geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, üretim alanlarının güçlendirilmesi ve genişletilmesi çabalarının korunması, tarım sektörünün entegre yoğunlaşmasının devam etmesi, destek araçlarının uyarlanması ve ulusal ürünün denetimi insan kaynaklarının devamı ve teknik desteğin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Cezayir'in tarım konusundaki avantajlarına ilişkin olarak, çok çeşitli tarımsal aktiviteye elverişli iklim ortamlarının var olması, halen yapılan tarımsal aktivitenin düşük oranlarda kimyasal kullanımı, büyük bir pazar olması, yıl boyunca ve sezon dışında piyasaya arz yapılması sayılabilir.

Cezayir, tarımsal arazi geliştirme, entegre çiftliklerin geliştirilmesi, pilot çiftliklerde kamu-özel sektör işbirliğini teşvik edilmesi, tarımsal mekanizasyonun gelişimi, ekonomik sulama sistemlerinin geliştirilmesi, çeşitli tarım alanlarında üretimi artırmak için gübreleme tekniklerinin geliştirilmesi, modern fidanlık alanlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, sera bitkilerinin gelişimi, yem bitkilerinin gelişimi (yonca, hidroponik ...), küçükbaş, büyükbaş ve caprine sektörlerinde, beyaz et, meyve ve sebzelerde ve süt sektöründe tarımsal üretimin artırılması ve, depolama kapasitelerinin ve soğuk depoların geliştirilmesi konularında adımlar atmakta ve söz konusu hedefleri ulaşmada politikalar izlemektedir.

Tarım ve Tarıma dayalı Sanayi durumu (tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı) (örn; yem bitkisi sanayisi, rafine Ayçiçek yağı sanayisi, tohum vs.)

Tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı: 17.000

Bitkisel yağı rafinesi işletme sayısı: 599

Cezayir halihazırda yıllık 10 Milyar USD civarında tarım ve gıda ürünü ithal etmekte, buna mukabil düşük bir miktarda hurma ve şeker ihracatı yapmaktadır. İç piyasadaki dalgalanmalar nedeniyle halihazırda temel gıda maddelerinin ihracatı askıya alınmıştır. Tarım ve gıdada dışa bağımlılığın azaltılması için tarım ve gıda sanayinin geliştirilmesi istenmekte olup, bu alanlar yatırımda öncelikli alanlar arasında belirlenmiştir.

Tarıma dayalı OSB ve hayvancılık OSB sayısı;

Cezayir'de OSB sistemi geneli itibariyle çok gelişmemiş olup, tarım ve hayvancılık sektörlerine özel OSB'ler bulunmamaktadır. Var olan OSB'lerde ihtisaslaşmaya gidilmemiştir.

Tarımsal anlamda çiftçileri destekleme programları;

C.A.S (Comptes d'Affectation Speciale) Özel Tahsis Hesaplarında verilen destek;

Devlet bütçesi tarafından finanse edilen programlar;

Özellikler tahıl ve süt fiyatları için sağlanan sübvansiyonlar;

Sübvansiyonlu krediler: RFIG (tarı kredisi) ve Ettahadi kredisi (yatırım kredisi);

Tarımsal krediyi garanti altına almayı amaçlayan bir Banka Kredisi Garanti Fonu (FGA);

Üretim ve tarımsal faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik tarım sigortası sistemi.

Çiftçi sayısı:

1,14 Milyon

ÇKS sistemi gibi bir sistem olup olmadığı;

Cezayir'de, 2006 yılında "Kırsal Yenileme Politikası"nın (PRR) kabul edilmesiyle birlikte, genel olarak kırsal alanlarda ve özel olarak dağlık alanlarda kamu müdahalesi, daha önce çöküş ve merkezileşmeden sonra yükselişe geçmiş ve katılımcı hale gelmiştir. Bu yenilikçi politika, bütünleşik ve sürdürülebilir bir kırsal kalkınmayı hedeflerken, gıda güvenliğini endişelerinin merkezine koyarken, kırsal alanların dengeli bir şekilde yeniden canlandırılmasını amaçlamaktadır.

Dağlık alanlar ile ilgili olarak, kırsal nüfusun yaşam koşullarını iyileştirmeyi ve kırsal göçü azaltmayı amaçlayan PRR tarafından bugüne kadar bu dezavantajlı alanların geliştirilmesine ve korunmasına yönelik önemli eylemler gerçekleştirilmiştir.

Bu yeni politikanın hedeflerine ulaşmak için, kamu yetkilileri iki önemli bileşeni geliştirmek için çalışmıştır: Finansman bileşeni ve teknik destek bileşeni. Finansman yönü ile ilgili olarak, tarımsal ve kırsal projeleri desteklemek için banka kredileri ve çeşitli kamu fonları oluşturulmuştur.

İmtiyazlı kırsal kalkınma ve arazi geliştirme fonu (FDRMVTC); Ulusal tarımsal üretim düzenleme fonu (FNRPA); Ulusal tarımsal yatırım geliştirme fonu (FNDIA); Çiftçileri ve küçük çiftçileri desteklemek için özel fon (FSAEPEA), vb. Bu fonların tümü, ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmeyi ve doğal kaynakları geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Ormanlar, bozkırlar, vahalar, dağlar, kıyı şeridi ve tarım arazileri. Teknik destek bileşeni ile ilgili olarak, Cezayir hükümeti, amacı çiftçilere, yetiştiricilere ve ekonomik operatörlere teknik ve teknolojik yardım sağlayarak yardımcı olmak olan insani kapasite geliştirme ve teknik yardım programını (PRCHAT) oluşturmuştur.

Bu çalışmalar; tüm aktörlerin bilgi birikimi ile dağlık alanlarda tarımın ana faaliyet olduğu göz önünde bulundurularak, Cezayir'in kuzey batısında yer alan Tlemcen dağlarına ait bazı dağlık alanlardaki çiftliklerin ihtiyaçlarına göre teknik ve mali yardımları değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Çiftçi örgütlenmesi durumu;

Her vilayette Tarım Odaları (toplam 58 adet) ve kooperatifler (toplam 204 adet) bulunmakla birlikte, güçlü ve etki alanına sahip bir örgütlenme yapısı bulunmamaktadır. İnisiyatif büyük oranda Valilikler bünyesindeki İl Müdürlüklerindedir.

Tarımsal anlamda çiftçiler destekleme programları

C.A.S (Comptes d'Affectation Speciale) Özel Tahsis Hesaplarında verilen destek;

Devlet bütçesi tarafından finanse edilen programlar;

Özellikle tahıl ve süt fiyatları için sağlanan sübvansiyonlar;

Sübvansiyonlu krediler: RFIG (tarım kredisi) ve Ettahadi kredisi (yatırım kredisi);

Tarımsal krediyi garanti altına almayı amaçlayan bir Banka Kredisi Garanti Fonu (FGA);

Üretim ve tarımsal faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik tarım sigortası sistemi.

Tarımsal Kalkınma Planı var mı? Kaç Yıllık detayları?

Tarım ve kırsal kalkınma politikası; ülkenin gıda güvenliğini güçlendirmeye, temel tarım-gıda ürünleri ticaret dengesindeki dengesizliği azaltmaya ve ülke ekonomisinin çeşitlendirilmesine etkin bir şekilde katkıda bulunmaya odaklanmaktadır.

Tarımı ve kırsal alanlar ile Sahra ve dağ tarımını geliştirme çabaları; zenginlik ve istihdam yaratan özel girişimi teşvik ederek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile birlikte kırsal bölgelerin uyumlu bir şekilde tarımsal üretime açılmasının amaçlayan yapılandırılmış eylemlerin uygulanması yoluyla gerçekleştirilecektir. Bu nedenle Cezayir, stratejik tarım-

gıda sekt¼rleri dâhil olmak ¼zere ¼retim yoğunlaştırılması ve ayrıca t¼m kırsal b¼lgelerin b¼t¼nleřik bir kalkınmasının teşvik edilmesi sayesinde tarımı k¼resel ekonomik b¼y¼menin gerçek bir itici g¼c¼ne d¼n¼řt¼rmeyi hedeflemektedir.

Kaynak: (KTO, 2022), (DEİK, 2017)

İKLİM

Parametre	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağu.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
Ort. Sıcaklık (°C)	22.4	22.6	20.7	17.2	13.5	10.2	9.8	10.1	12.3	15.9	18.1	20.7	16,1
Min. Sıcaklık(°C)	15.6	15.9	14.4	11.6	9	5.9	5.2	5.2	6.7	9.2	11.1	13.8	10,3
Maks. Sıcaklık(°C)	29.3	29.6	27.4	23.1	18.6	14.9	14.8	15.2	18.1	22.4	24.9	27.5	22,2
Yağış / Yağış (mm)	12	9	18	30	47	76	59	49	33	24	21	14	32,7
Nem (%)	41	41	43	47	56	62	60	62	57	48	44	42	50,3
Yağmurlu günler (g.)	2	2	2	3	4	5	5	5	4	3	3	2	3,3
Güneşli saatler	11.6	11.1	10.3	9.0	7.6	6.8	7.3	7.1	8.2	10.0	11.0	11.6	9,3

Kaynak: Dünya Bankası, 2022

Cezayir üç farklı iklime sahiptir. Tell Dağları ile Akdeniz sahilleri arasında kalan kıyı bölgesinde tipik Akdeniz iklimi hüküm sürerken iki dağ silsilesi arasında daha sert bir iklim hâkimdir.

Sahra Atlaslarının güneyinden itibaren yer alan çölde ise çöl ikliminin en belirgin özellikleri görülür. Yazların sıcak ve kurak, kışların ise ılık ve yağışlı geçtiği kıyı bölgesinde senelik yağış miktarı ortalama 500 mm civarındadır. Senelik sıcaklık ortalaması ise yazın 25°C, kışın ise 10°C civarındadır.

Yazların çok sıcak ve kurak, kışların ise çok soğuk olduğu yayla bölgesinde kara iklimine benzer bir iklim hâkimdir. Senelik yağış 250-400 mm arasında değişir, sahrada yazın gündüz 50°C'ye varan sıcaklık gece 10°C'ye kadar düşer. Gece ile gündüz arasındaki bu sıcaklık farkı kışın daha da artar. Kış mevsiminde gece sıcaklığın 0°C'nin altına düştüğü vakidir. Şiddetli kum fırtınalarının estiği, senelerce bir damla yağmur yağmadığı sahrada bazen sağmak halinde yağmurlar da görülür.

TOPRAK ÖZELLİKLERİ VE ARAZİ KULLANIMI

Cezayir'de Sahra atlasında olduğu kadar Tell zincirinde de sert veya ufalanabilir gre halindeki silisli topraklar, kuvarzlar, gneis'ler veya indifai kayalar mevcuttur. Sahil kesimlerinin tepeleri üzerinde yayılmış olan Pliosen'e ait kum ve silisli greler bağ ve mantar meşesi orman toprağının doğmasına sebep olmuştur.

Kalker toprakları: kalker toprakları daha sıkı ve daha kuru olmaları sebebiyle silisli topraklara nazaran orman vejetasyonuna daha az müsaittir. Bu sebeple kalker toprakları üzerinde gençleşme daha yavaş ve daha zordur. Bununla beraber bu tip topraklar orman toprağı olarak kabul edilmektedir. Zira bitkisel üretim bu toprak çeşidinde yapılamamaktadır. Orman örtüsü bulunmayan bu topraklar kırılmış ve verimsiz hale gelmişlerdir.

Kuzey Afrika'nın jeolojik serilerinin bütün katlarında kalker formasyonuna rastlamak mümkündür. Genel şekilde sahil Curcura, Babors v.s. masiflerinin hâkim tepelerini kalker teşkil etmektedir. Eğer Cezayir'in Tell formasyonunun (Orman olsun olmasın) jeolojik sistemleri değerlendirilecek olursa, aşağıdaki rakamlar elde edilmektedir:

Ülkeyi bölümlendirmek gerekirse;

- Akdeniz Moritanya sahası (Kuzey Cezayir),
- Moritanya Step sahası,
- Atlantik yüksek dağ sahası.

a. Akdeniz Moritanya sahası: Kurak mevsim nispeten kısa (4- 5) ay olup yağış 400 ile 1500 mm. arasında değişmektedir. Kışlar ılıman ve tam bir orman iklimi karakteri arz etmektedir. Vejetasyon tipleri ve flora, klimatolojik ve edafik faktörlere uyarak büyük bir değişiklik göstermekte ve aşağıdaki bölgeler ayırt edilmektedir:

Nümidien bölgesi: En güzel örneği nümidien gre'si olup yağışların en müsait olduğu (700-1500 mm.) derin ve taze silisli topraklar hakimdir. Karakteristik ağaç nevi çok büyük bir gelişim gösteren mantar meşesidir.

Cezayir bölgesi: 600- 900 mm. yağış alır. Mantar meşesi azalır ve bodur palmiye (*Chamoerops humilis*) çoğalır.

Meridional Tell bölgesi: En az 5 ay kurak mevsimi ile az yağışlı (400- 500 mm.) bir kara iklimi hakimdir. Mantar meşesi nadir ve *P. Halepensis*, *Q. ilex*, *J. phoenicea* ve *Callitris articulata* hakimdir. Killi topraklar *Pistacia* ile *Zizypus lotus* tarafından işgal edilmiştir.

Oran bölgesi: 400-500 mm. yağış alır. Halep çamının en büyük gelişim gösterdiği sahadır. Bölge birçok İspanya, Fas menşeli bitkilere ev sahipliği yapar.

b. Moritanya step sahası: Tamamen kara iklimi hâkim olup kurak mevsim 6 ila 7 ay devam eder. Yağış ancak 300 ila 500 mm. ye kadar ve yaz sıcaklığı çok yüksek olup kışları bariz bir şekilde soğuk yapar.

c. Atlantik yüksek dağ sahası: Sahra atlası sahası oldukça yüksek dağlık mıntıkeyi ihtiva eder, Cebel Aissa'da irtifa 2286 metreye kadar çıkar ve 350- 500 mm. yağış alır.

Kaynak: (Aşk, 1961)

Arazi kiralamaya uygunluk durumu

07.11.2021 tarih ve 86. sayılı Cezayir Resmi Gazetesi'nde Yayımlanan 21-432 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile devlete ait kullanılmayan tarım arazilerinin imtiyaz yoluyla tarıma açılması hususları düzenlenmiş olup, buna göre; Potansiyel kamu arazileri; insan, hayvan ve sanayi tüketimine dönük doğrudan veya dönüştürülmüş yıllık veya çok yıllık tarımsal üretim amacıyla tarıma açılacaktır.

1. Cezayir vatandaşı gerçek kişileri ile Cezayir mevzuatına tabi tüzel kişiler bu imtiyazdan yararlanabilecektir.
2. Bu süreç, Tarım Arazileri Ulusal Ofisi ile Sahra Tarımı Geliştirme Ofisi tarafından yürütülecektir.
3. İmtiyaz hakkı en fazla 40 yıl olacak, gerektiğinde uzatılabilecektir.
4. İmtiyaz hakkının doğmasından sonra 6 aylık sürede faaliyete geçilmesi gerekecektir.
5. İmtiyaz hakkı karşılığında, Finans Kanunu ile belirlenecek bir yıllık ücret alınacaktır.
6. Talepler, ilan üzerine bir iş planı dosyası ile birlikte yapılacaktır.
7. Değerlendirme için teknik ve uzman komiteler görevlendirilecektir.
8. İmtiyaz verilecekler ile ilgili Valilik arasında hakları ve yükümlülükleri düzenleyen bir şartname imzalanacaktır.

Tarımsal arazi kiralama konusunda söz konusu ülke yönetiminin tutumu ve bu konuda yatırımları teşvik açısından tavrı (Arazi kiralamaya uygunluk (toprak kalitesi, iklim durumu, arazi miktarı, vb.)

Cezayir'in Tarıma Elverişli Arazisi: 44 Milyon Hektar (Ülke yüzölçümünün %18,5'i)

Tarım Yapılan Toplam Arazi Büyüklüğü: 8,56 Milyon Hektar

Mera ve Otlaklar; 32,7 Milyon Hektar

Tarıma Elverişsiz Arazi: 2, 6 Milyon Hektar

Ülkenin kuzey kıyı şeridinde Akdeniz iklimi, kuzey ile Sahra Çölü arasında kalan ve Yüksek Platolar olarak adlandırılan bölgede karasal iklim ve Sahra bölgesinde çöl iklimi görülmektedir. Ülkenin kuzey bölgesi yaz ayları haricinde bol yağış almaktadır. Bu bölgelerde araziler oldukça verimli, toprak kalitesi yüksektir. Sahra bölgesi yağış almamakta olup, Cezayir Devletince arazi tahsisleri ülkenin orta ve güney kesimlerinde yapılabilmektedir. Bu bölgelerde toprak kalitesi iyi olmamakla birlikte tarım faaliyetlerinde bulunmak için su kuyuları açılmakta olup, bu bölgede yer altı su kaynaklarının olduğu bilinmektedir. Halihazırda bir Türk firmasına (Dekinsan A.Ş.) ülkenin orta bölgesinde yer alan ve çöl iklimine sahip Adrar vilayetinde büyük bir arazi tahsisi yapılmış olup, firma su kuyuları açmak ve cansız toprağı likit gübre ile canlandırmak suretiyle tarımsal faaliyetlerine başlamıştır.

Bir Yatırım Alanı Olarak Tarım ve Gıda Sektörü

Tarım sektörü verimli topraklara sahip Cezayir'de beklenenin altında gelişme kaydeden ancak son yıllarda hükümet tarafından giderek daha fazla önem atfedilen bir alandır. Özellikle yeraltı sularının bol olduğu çöldeki arazilerde büyük ölçekli tarım projeleri üzerinde durulmakta, bu amaçla geniş araziler yerli ve yabancı şirketlere uzun dönemli kiralanmaktadır. Desteklenen projelerle Cezayir'in belli tarım ürünlerinde ilk aşamada kendi kendine yeter hale gelmesi, daha sonra tarım ihraç eden ülke olması amaçlanmaktadır. 2018 yılındaki büyümesi %9 olan tarım sektörü 2019 yılında %4,02 oranında büyüme kaydetmiş olup, tarım sektörünün GSYH'dan aldığı pay 2019 yılı itibarı ile %16,2 seviyesindedir.

Cezayir'de gerçekleştirilecek yatırımlar için gerekli olan; şirket kurma, işletme ve diğer tüm yasal prosedürler hakkında bilgilere T.C. Cezayir Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmış olan "[Cezayir Ülke Pazar Bilgileri](#)" dosyasından ulaşılabilmektedir.

Kaynak: (Anonim b, 2022)

BİTKİSEL ÜRETİM

EKİM ALANLARI

Ürün	2018 (ha.)	2019 (ha.)	2020 (ha.)
Buğday	1948402	1974987	1848083
Arpa	1080250	1133005	978114
Zeytin	431009	431506	438828
Hurma	168855	169786	170500
Patates	149665	157864	149465
Üzüm	69376	68649	69319
Yulaf	77375	77626	62353
Karpuz	60400	62673	61000
Sebzeler, diğer	54718	48373	56757
Soğan (kuru)	47282	50312	50032
Portakal	45514	46081	46648
Bakla (kuru)	40222	41451	39849
Bezelye (yeşil)	35897	38959	39542
İncir	39356	39438	39026
Nohut	32065	36206	36743
Badem (kabuklu)	35626	35380	34542
Baklagiller, diğer	32645	33098	33125
Elma	33653	32989	33025
Kayısı	32578	30861	29719
Domates	22323	24996	26311
Biber (yeşil)	22108	21767	22152
Armut	20667	20240	19979
Havuç ve turp	17941	17469	17414
Şeftali ve nektarin	16768	16675	16765
Bal kabağı	13528	14377	15558
Mercimek	25956	29516	14705
Mandalina	13221	13597	14223
Diğer taze meyveler	6178	11516	12969
Fasulye (yeşil)	11610	12706	12822
Erik	13488	12795	12689

Sarımsak	12945	13408	11687
Kolza tohumu	11893	11740	11585
Bezelye (kuru)	10383	9952	9535
Karnabahar, brokoli	8090	8629	8891
Patlıcan	5978	6047	6262
Kereviz	5784	5792	5830
Yaprak Tütün	5097	4790	5278
Kabuklu yer fıstığı	4753	4886	4709
Salatalık	4359	4078	4470
Biber (kuru)	4150	4163	4174
Lahana	4069	4317	4104
Limon	3978	3994	3991
Kiraz	2824	3432	3555
Diğer sert meyveler	2187	2252	2125
Fasulye (kuru)	2843	1912	1981
Ayva	1697	1617	1615
Keçiboynuzu	789	732	729
Mısır	1241	1533	530
Diğer narenciye	469	472	468
Pamuk	260	280	303
Tritikale	75	30	261
Ayçiçek	186	187	186
Pirinç	166	169	168
Fiğ	155	155	155
Bakliyat, diğer	355	180	115
Greyfurt	73	73	73
Sorgum	265	132	68
Soğan, taze	31	31	31
Muz	9	10	10
Diğer tropik meyveler	-	-	-
Çilek	-	-	-
Şeker pancarı			

Kaynak: (FAOSTAT, 2022)

VERİM

Ürün	2018 (Kg/ha.)	2019 (Kg/ha.)	2020 (Kg/ha.)
Domates	58.672	59.125	62.165
Salatalık	44.425	40.717	41.244
Karpuz	34.698	35.212	37.489
Soğan, kuru	29.603	32.074	33.292
Biber, yeşil	29.448	31.018	32.397
Patates	31.092	31.801	31.174
Lahana	26.398	26.969	30.264
Patlıcan	30.381	30.452	28.492
Bal kabağı	28.746	29.223	27.981
Karnabahar ve brokoli	25.673	23.808	27.330
Sebzeler, diğer	20.495	22.286	25.706
Havuç ve turp	24.072	24.016	25.703
Portakal	24.920	26.031	25.185
Greyfurt	22.877	23.164	23.589
Muz	24.556	24.300	23.500
Kereviz	21.552	20.655	21.743
Limon	19.808	21.787	21.374
Mandalina	19.875	21.714	21.267
Elma	14.495	16.940	17.164
Sarımsak	15.620	16.655	14.626
Sert meyveler, diğer	12.046	13.153	12.487
Şeftali, nektarin	11.356	12.099	11.121
Soğan, taze	11.000	10.936	10.968
Taze meyve, diğer	8.296	10.022	10.317
Baklagiller, diğer	9.456	9.018	8.671
Üzüm	7.250	8.009	7.995
Fasulye (yeşil)	8.026	7.479	7.823
Erik	8.265	8.838	7.795
Armut	9.686	11.041	7.751
Ayva	6.890	7.883	7.274

Hurma	6.483	6.691	6.756
Kayısı	7.436	6.779	6.302
Mısır	4.442	4.154	6.077
Bezelye, taze	5.187	5.134	5.296
Keçiboynuzu	3.650	4.817	4.499
Sorgum	13.668	7.023	3.765
Biber (kuru)	3.503	3.512	3.501
Kiraz	3.123	3.274	3.153
İncir	2.775	2.893	2.976
Kabuklu yer fıstığı	2.501	2.579	2.624
Zeytin	1.997	2.013	2.460
Yaprak Tütün	2.097	3.166	2.178
Kolza	1.963	1.965	1.968
Pirinç	1.789	1.787	1.786
Kabuklu badem	1.606	2.047	1.761
Buğday	2.043	1.963	1.681
Bakla (kuru)	1.364	1.333	1.251
Arpa	1.812	1.454	1.240
Narenciye, diğer	1.215	1.210	1.216
Bezelye (kuru)	1.105	1.218	1.157
Yulaf	1.525	1.305	1.113
Nohut	1.194	1.115	1.086
Fasulye (kuru)	989	936	1.034
Tritikale	3.200	2.067	1.031
Bakliyat, diğer	1.521	822	1.000
Mercimek	1.143	899	824
Fiğ	503	503	503
Ayçiçek	441	444	441
Pamuk	308	286	274

Kaynak: (FAOSTAT, 2022)

ÜRETİM MİKTARI

Ürün	2018 (ton)	2019 (ton)	2020 (ton)
Patates	4.653.322	5.020.249	4.659.482
Buğday	3.981.219		3.106.754
Kavun	2.095.757	2.206.866	2.286.809
Soğan (kuru)	1.399.691	1.613.729	1.665.671
Domates	1.309.745	1.477.878	1.635.616
Sebzeler, diğer	1.121.458	1.078.035	1.458.965
Arpa	1.957.327	1.647.746	1.213.137
Portakal	1.134.194	1.199.535	1.174.845
Hurma	1.094.700	1.136.025	1.151.909
Zeytin	860.784	868.754	1.079.508
Biber (taze)	651.045	675.168	717.659
Elma	487.808	558.830	566.824
Üzüm	502.978	549.833	554.201
Havuç, turp	431.883	419.534	447.595
Bal kabağı	388.875	420.135	435.327
Mandalina	262.764	295.250	302.476
Bakliyatlar, diğer	308.689	298.483	287.235
Karnabahar ve brokoli	207.697	205.439	242.990
Bezelye (taze)	186.203	200.025	209.409
Kayısı	242.243	209.204	187.273
Şeftali	190.420	201.755	186.444
Salatalık	193.647	166.045	184.362
Patlıcan	181.618	184.145	178.417
Sarımsak	202.201	223.311	170.930
Armut	200.176	223.467	154.861
Taze meyve, diğer	51.251	115.414	133.801
Kereviz	124.659	119.636	126.762
Lahana	107.412	116.426	124.204
İncir	109.214	114.092	116.143
Fasulye (taze)	93.184	95.022	100.308

Erik	111.471	113.085	98.908
Limon	78.798	87.016	85.303
Yulaf	118.018	101.305	69.385
Badem (kabuklu)	57.213	72.412	60.832
Bakla (kuru)	54.878	55.272	49.857
Nohut	38.274	40.369	39.889
Sert meyveler, diğer	26.345	29.620	26.534
Kolza	23.344	23.071	22.794
Biber (kuru)	14.538	14.619	14.613
Kabuklu yer fıstığı	11.886	12.602	12.355
Mercimek	29.663	26.524	12.112
Ayva	11.693	12.746	11.748
Yaprak Tütün	10.686	15.164	11.496
Kiraz	8.818	11.237	11.207
Bezelye (kuru)	11.472	12.125	11.027
Keçiboynuzu	2.880	3.526	3.280
Mısır	5.512	6.368	3.221
Fasulye, kuru	2.811	1.789	2.048
Greyfurt	1.670	1.691	1.722
Mantar	607	641	675
Narenciye, diğer	570	571	569
Soğan (taze)	341	339	340
Pirinç	297	302	300
Tritikale	240	62	269
Sorgum	3.622	927	256
Muz	221	243	235
Çeltik	198	201	200
Bakliyat, diğer	540	148	115
Pamuk	80	80	83

Kaynak: FAOSTAT, 2022

HAYVANSAL ÜRETİM

ÜRETİM MİKTARI (ton-adet)

Ürün	2018	2019	2020
Kabuklu yumurta (bin adet)	6.280.856	6.441.906	6.169.129
İnek sütü tam yağlı	2.422.053	2.478.117	2.414.552
Koyun sütü tam yağlı	511.818	524.222	592.293
Koyun eti	325.008	329.090	336.167
Keçi sütü Tam yağlı	295.052	326.481	332.779
Kabuklu yumurta (ton)	314.043	322.095	308.456
Tavuk eti	260.153	260.222	260.269
Sığır eti	153.192	151.590	144.434
Koyun derisi	51.073	51.714	52.826
Koyun sakatları	41.123	41.640	42.535
Koyun yünü	37.049	35.089	37.890
Hindi eti	22.751	24.431	23.751
Sığır sakatları	22.979	22.739	21.665
Keçi eti	18.473	18.567	18.504
Büyükbaş hayvan derisi	18.560	18.366	17.499
Deve sütü, tam yağlı	14.654	14.659	15.080
Tavşan eti	8.488	8.552	8.617
Koyun yağı	7.959	8.059	8.233
Deve eti	6.473	6.485	6.780
Bal	7.356	6.413	5.376
Keçi sakatları	3.695	3.713	3.701
Keçi derisi	3.695	3.713	3.701
Sığır yağı	2.946	2.915	2.778
Deve sakatları	945	946	989
Keçi yağı	554	557	555
At eti	317	335	317
Deve yağı	192	193	202
Domuz eti	109	107	105
At sakatları	36	38	36
Domuz yağı	21	21	21
Domuz sakatları	11	11	11

Kaynak: (FAOSTAT, 2022)

HAYVAN VARLIĞI

Ürün	2018 (Adet)	2019 (Adet)	2020 (Adet)
Tavuk	135473000	136376000	137280000
Koyun	28723994	29378561	30905560
Keçi	4908485	4929069	4908168
Sığır	1816280	1786351	1740183
Tavşan	1698000	1711000	1723000
Deve	417322	417167	435214
Arı	415615	417638	419934
Hindi	92000	93000	94000
Eşek	84051	86431	83730
Ördek	62000	61000	62000
At	46356	49911	48147
Kaz	36000	36000	36000
Katır	16808	15997	17305
Domuz	4867	4772	4660

Kaynak: FAOSTAT, 2022

ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Ürün	2018	2019	2020	Birim
Odun yakıtı, iğne yapraklı	5.929.213	5.964.705	6.000.536	m ³
Odun yakıtı, iğne yapraklı olmayan	2.757.084	2.773.588	2.790.249	m ³
Odun kömürü	752.766	760.501	768.316	ton
Kurtarılan kağıt	77.000	77.000	77.000	ton
Kütük, yuvarlak ve yarma, iğne	51.000	51.000	51.000	m ³
Diğer endüstriyel yuvarlak ağaçlar,	40.000	40.000	40.000	m ³
Diğer kâğıt ve karton	30.500	30.500	30.500	ton
Kereste ve kaplama kütükleri, iğne	25.000	25.000	25.000	m ³
Kontrplak	23.000	23.000	23.000	m ³
Sunta	22.900	22.900	22.900	m ³
Ambalaj kâğıtları	17.500	17.500	17.500	ton
Baskı ve yazı kâğıtları	14.000	14.000	14.000	ton
Baskı ve yazı kâğıtları, ahşapsız	14.000	14.000	14.000	ton
Diğer endüstriyel yuvarlak ağaçlar,	11.600	11.600	11.600	m ³
Biçilmiş, iğne yapraklı	9.400	9.400	9.400	m ³
Hamur odunu, yuvarlak ve yarma,	8.000	8.000	8.000	m ³
Karton	7.000	7.000	7.000	ton
Kütük, iğne yapraklı ol. tümü	3.400	3.400	3.400	m ³
Ev ve temizlik kağıtları	3.000	3.000	3.000	ton
Diğer kağıt ve karton b.b	3.000	3.000	3.000	ton
Kereste ve kaplama kütük	3.000	3.000	3.000	m ³
Gazete kâğıdı	2.000	2.000	2.000	ton
Odun dışındaki liflerden hamur	2.000	2.000	2.000	ton
Kaplama levhalar	2.000	2.000	1.928	m ³

Kaynak: (FAOSTAT, 2022)

DIŞ TİCARET

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	%	Genel	Tarım	%
2017	35,2	0,5	1,42	46,1	9,4	20,4
2018	43,1	0,4	0,9	49,5	8,3	16,7
2019	36,8	0,4	1,1	42,6	7,9	18,5
2020	22,5	0,5	2,2	34,7	8,3	23,9
2021	37,3	0,4	1,1	34,5	9,2	26,7

Kaynak: Trademap, 2022 (Milyar ABD doları)

Dünya ithalatındaki payı **%0,16**, Dünya ihracatındaki payı **%0,17**

DIŞ TİCARET PARTNERLERİ

Cezayir'in Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke
İtalya, Fransa, İspanya, ABD, Brezilya,
Türkiye 7. Sırada

Cezayir'in Tarımsal Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke
Moritanya, Ürdün, Fransa, **Türkiye**, İspanya

Cezayir'in Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke
ÇHC, Fransa, İtalya, Almanya, İspanya,
Türkiye 6. Sırada

Cezayir'in Tarımsal Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke
Arjantin, Fransa, Brezilya, Yeni Zelanda, Kanada,
Türkiye 15. Sırada

Kaynak: (Trademap, 2022)

CEZAYİR'İN İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2017	2018	2019	2020	2021
170199	Pancar veya kamış şekeri	225,5	150,9	181,9	247,5	133,5
080410	Hurma, taze veya kuru	52,3	110,2	111,5	137,6	131,8
121299	Meyve çekirdeği	3,5	5,8	11,3	13,7	24,7
030752	Ahtapot, dondurulmuş	1,9	16,2	12,7	10,5	22,2
150710	Soya yağı, ham	0	-	-	0,014	17,1
030194	Atlantik ve Pasifik mavi çizgili ton balığı, canlı	2,3	2,4	5,1	4,2	8,7
220210	Şekerli, tatlandırıcı ve aromalandırılmış sular	12,2	7,4	6,6	4,9	7,1
170310	Şeker melası	2,8	2,3	2,8	1,8	6
150790	Soya yağı ve fraksiyonları	8,3	9,3	0,1	0,1	5,5
180400	Kakao yağı	8,5	9,8	11,9	6,1	5,3
Toplam		352,3	393,1	419,1	482,1	400,4

Kaynak: (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BAŞLICA ÜLKELER

Ülkeler	% Pay
Moritanya	13,9
Ürdün	11,3
Fransa	11
Türkiye	7,7
İspanya	6,9
Lübnan	4,6
Libya	4,6
Etiyopya	4,3
İtalya	4
BAE	3,2

Kaynak: (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

CEZAYİR'İN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2017	2018	2019	2020	2021
100199	Buğday, mahlût	1.291	1.527	1.186	1.426	1.863
100590	Mısır	774	721	861	829	820
150710	Soya yağı, ham	600	488	564	463	794
170114	Şeker kamışı, ham	972	673	642	668	776
040221	Süt tozu yağ>1,5%	783	795	700	737	608
120190	Soya fasulyesi	0,089	9	44	260	512
040210	Süt tozu yağ<1,5%	388	310	275	372	391
100119	Durum buğdayı	469	336	291	218	362
240319	Sigaralık tütün	0	90	143	309	291
230400	Küspe (Yağ keki)	422	551	455	241	205
Toplam		9.415	8.326	7.964	8.250	9.161

Kaynak (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

TARIMSAL İTHALATINDAKİ BAŞLICA PARTNER ÜLKELER

Ülkeler	% Pay
Arjantin	16
Fransa	14,1
Brezilya	13,8
Yeni Zelanda	5,7
Kanada	5,4
İspanya	3,5
ABD	3,3
Hollanda	3,3
Rusya	2,9

Kaynak: (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

İhracatta dünyada ilk sırada olduğu ürün grubu/ ortakları;

Yok

ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021
440711	Çam ağacından kereste	183	145	178
480524	İkincil elyaf yüzey kâğıdı	114	87	145
481920	Oluklu olmayan kâğıt ve kartondan kutular	97	110	78
480255	Sıvanmamış kâğıt ve karton	61	50	73,5
470321	Sodali ve sülfatlı kimyasal odun hamuru	49	41	63
TOPLAM		42.590	34.665	34.462

Kaynak: (Trademap, 2022)(Bin ABD doları)

Orman Ürünü İthalat Partnerleri: İspanya 20,4, Finlandiya 10,5, Fransa 8,4, İsveç 8,2, Çin 6,7

ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021
470790	Geri kazanılmış kağıt veya karton hurdaları(ayıklanmamış)	6,4	4,6	10,7
470710	Geri kazanılmış kağıt veya karton hurdaları(oluklu kağıt veya kartondan)	2,5	2,2	9,2
450190	Döküntü mantar (kırılmış, granül)	6,4	5,2	7,1
480300	Tuvalet ve yüz temizliği için ince kağıtlar	2,1	8,9	6,8
481910	Oluklu kağıt veya kartondan kutular	3,4	1,8	2,8
TOPLAM		36.768	22.478	37.322

Kaynak: (Trademap, 2022)(Bin ABD doları)

Orman Ürünü İhracat Partnerleri: Tunus %20,3, Hindistan 15,3, İspanya 12,4, Yunanistan 11, Çin 7,8

TÜRKİYE-CEZAYİR TİCARETİ

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	%	Genel	Tarım	%
2017	1.712,9	135,4	7,9	766,8	13,1	1,7
2018	2.031,6	101,4	4,9	1.138,1	11,9	1,1
2019	2.016,6	128,6	6,4	719,3	21,2	2,9
2020	1.449,6	146,4	10,1	567,4	37,9	6,7
2021	1.698,8	301,4	17,7	1.194,9	21,2	1,8

Kaynak: Trademap, 2022 (Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'E İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2017	2018	2019	2020	2021
150710	Soya yağı, ham	15,6	18,7	20,8	36,1	112,5
040210	Süt tozu yağ<1,5%	2,7	0,7	6,6	7,3	52,2
210210	Aktif maya	18,5	20,7	16,1	16,9	23,2
240319	Sigaralık tütün	9,2	6,3	1,9	3,7	13,2
071320	Kurutulmuş, kabuksuz nohut	1,4	6,1	7,5	4,8	11,4
120600	Ayçiçeği tohumu	29,2	8,1	9,3	11,3	10,3
080222	Taze veya kuru fındık	0,2	0,9	2,3	3,6	9,9
071340	Kurutulmuş, kabuksuz mercimek	3,8	3,3	7,3	8,5	9,4
081310	Kuru kayısı	6,1	5,3	7,5	6,1	4,9
180690	Çikolata ve kakao içeren diğer karışımlar	4,1	0,5	2,1	3,1	3,9

Kaynak: (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'DEN İTHAL ETTİĞİ TARIM ÜRÜNLERİ

HS Kodu	Ürünler	2017	2018	2019	2020	2021
170199	Kamış veya pancar şekeri	12,1	9,3	17,8	32,1	15,1
080410	Taze veya kuru hurma	0,9	1,2	1,4	4,9	4,9
110812	Mısır nişastası	0	0	0	0	0,42
121299	Meyve çekirdekleri	0	0	0,146	0,051	0,281
081310	Kuru kayısı	0,069	0,14	0,232	0,113	0,218
180620	Çikolata ve kakao içeren diğer karışımlar	0	0	0	0	0,136
080231	Taze veya kuru ceviz, kabuklu	0	0	0	0	0,104
170490	Kakao içermeyen şeker mamulleri	0	0	0,361	0	0,023
170410	Sakız, şekerli ya da şekersiz	0	0	0	0	0,019
240220	Tütün içeren sigaralar	0,005	0,003	0,002	0,003	0,006
220210	Sular, tatlandırıcı içeren, aromalandırılmış	0	0	0,009	0	0,003

Kaynak: (Trademap, 2022)(Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'DEN CEZAYİR'E İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER

Potansiyel Ürün	Cezayir'in Dünyadan İthalatı (milyon \$)	Türkiye'den İthalatı (Milyon \$)	TR'nin Dünyaya İhracatı (milyon \$)	TR'nin Dünya İhracatındaki Payı	Cezayir'in İthalat Partnerleri
071340 Kuru, kabuksuz mercimek	70	9,4	272	Kanada %52 Avustralya %20 TR %10 (3. Sırada)	Kanada %87,5 ABD %8,3 TR %2,7 Rusya %0,8
071320 Kuru, kabuksuz nohut	66	1,4	202	Avustralya %31 TR %12,2 Rusya %10	Meksika %54 Hindistan %24 ABD %7
071333 Kuru, kabuksuz barbunya	83	2,8	127	Arjantin %20 ABD %13 Kanada %8 TR %%7 (5. Sırada)	Arjantin %49 Mısır %42,3 Kırgızistan %4
040210 Süt tozu, yağ oranı <1,5%	388	3,5	166	ABD %26 Yeni Zelanda %11 Almanya %20 TR%2 (11. Sırada)	Fransa %40 Polonya %17 Belçika %13

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından "Trademap" verileri kullanılarak hazırlanmıştır, 2022

YATIRIM ORTAMI

Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) verilerine göre, Cezayir, yıllık yaklaşık 1,5 milyar dolar ile en fazla doğrudan yabancı yatırım alan Afrika Ülkeleri içerisinde ilk 13 ülke arasındadır.

Cezayir'de yatırım mevzuatının alt yapısını, 3 Ağustos 2016 tarihli ve 46 Sayılı Cezayir Resmî Gazetesinde yayımlanan 16-09 Sayılı Yatırımların Teşviki Kanunu oluşturmaktadır. Bu Kanun'da yerli/yabancı yatırımcı ayırımı yapılmamış olup, yabancı yatırımlara dönük fazladan bir teşvik mekanizması öngörülmemiştir. Söz konusu Kanun'un 24. maddesi, yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında hukuki anlaşmazlık yaşanması halinde, ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'da yatırım teşvikleri 3 ana başlıkta belirlenmiştir.

1. Tüm yatırımlar için Ortak Teşvikler; Yatırımın gerçekleştirilmesi aşamasında ithal edilen mal ve hizmetlerde Gümrük Vergisi ile KDV'den muafiyet, 10 yıl boyunca emlak vergisi muafiyeti, 3 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti,
2. İstihdam Yaratan ve Özellikli Sektör Yatırımlarına Ek Teşvikler: Sanayi, Tarım ve Turizm sektörlerinde yapılacak yatırımlar ile 100 kişiden fazla istihdam yaratacak yatırımlara verilecek teşviklere süre uzatımı,
3. Ulusal Ekonomi İçin Özel Önem Taşıyan Yatırımlar: Yatırımın ulusal ekonomi için özel önemi haiz olması durumunda, öngörülen teşviklerde 10 yıllık süre uzatımı Kanun'a göre, sağlanacak teşvik miktarının 5 milyar Cezayir Dinarını (yaklaşık 40 Milyon USD) geçecek olması durumunda, Teşvik kararı Ulusal Yatırım Konseyi tarafından verilecektir. 14 Kalkınmada öncelikli yörelerde (ülkenin güneyi ve yüksek rakımlı bölgeleri) verilecek teşviklerde 10 yıla kadar süre uzatımı yapılabilecektir.

Yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında hukuki anlaşmazlık yaşanması halinde, uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacaktır. Yabancı yatırımcılar, yatırım sermayelerini banka kanalı ile Cezayir'e getirmeleri şartıyla, yatırımın maliyeti ve net reel üretim miktarları esas alınarak ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenecek şirket karlarını, yine banka kanalı ile yurtdışına transfer etme hakkına sahip olabileceklerdir.

Cezayir'deki Türk yatırımlarının toplam tutarı 5 milyar dolara ulaşmış olup, ülkemiz dış yatırımlarda hidrokarbon sektörü dışında ilk sırada yer almaktadır.

Cezayir'in Ülkemizdeki Yatırımları

Cezayirli yatırımcıların Türkiye'de gayrimenkul satın alma ve sahip olma eğilimi, özellikle 2018'de yatırımcılara Türk vatandaşlığı verilmesi kararının ardından emsalsiz olmuştur.

Cezayir'deki yatırım ortamı ile ilgili olarak T.C. Cezayir Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanan "[Cezayir Yatırım Rehberi](#)"nde detaylı bilgilere yer verilmekte olup, bağlantı vasıtasıyla anılan dosyaya ulaşılabilmektedir (Cezayir Ticaret Müşavirliği, 2021).

BANKACILIK VE VERGİLENDİRME

Cezayir sıkı bir kambiyo rejimine ve Cezayir Merkez Bankası tarafından belirlenen kontroll¼ kur sistemine sahiptir. Ülkedeki döviz hareketleri Merkez Bankasının kontrolüne ve iznine tabidir. Bankalar Cezayir Merkez Bankası'nın sıkı kontrol¼ altında faaliyet göstermekte olup, hizmet kalitesi ve hızı açısından önemli eksiklikler bulunmasına rağmen güvenilir bir bankacılık ve kredilendirme sistemi mevcut olduğu değerlendirilmektedir.

T¼rkiye-Cezayir Arasında ÇVÖ Anlaşması mevcuttur. Tarım sektör¼ yatırımında öncelikli ve teşvike tabi sektörlerden birisidir. Yatırımcılara; şartları sağlamak koşulu ile 49 yıllığına tarımsal arazi tahsisi; yatırımın tesisi aşamasında ekipmanlar ve alınacak hizmetler için gümr¼k vergisi ve KDV muafiyeti; yatırımların işletilmesi aşamasında 3 ile 10 yıl arasında gelir vergisi, kurumlar vergisi, sağlanmaktadır.

Kaynak: (Anonim a, 2022)

KAYNAKÇA

- Anonim a. 2022. *Ticaret Bakanlığı Cezayir Ülke Profili*. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası: <https://ticaret.gov.tr/data/5ea8330313b876408c1fb17d/Cezayir%20%C3%9Cİke%20Profili%202022.pdf> Erişim tarihi:01.10.2022
- Anonim b. 2022, *Cezayir Pazar Bilgileri*. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası: <https://ticaret.gov.tr/data/5ebe8b5d13b876cbbc3653d0/Cezayir%20Pazar%20Bilgileri.pdf> Erişim tarihi:09.28.2022
- Aşk, K. (1961). *Cezayirde Toprak Muhafaza Tedbirleri*. Ankara: Ormanlık Araştırma Enstitüsü, Toprak ve Otlak Islahı Şubesi.
- Cezayir Ticaret Müşavirliği, 2021, *Ticaret Bakanlığı. Cezayir Büyükelçili Ticaret Müşavirliği, Cezayir Yatırım Rehberi*: <https://ticaret.gov.tr/data/61caef8b13b876a7e4fb61b2/2-Cezayir%20Yat%20C4%B1r%20C4%B1m%20Rehberi%202021.pdf> Erişim tarihi: 01.10.2022
- DEİK, 2017. *Cezayir Ülke Bülteni*. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Resmi İnternet Sayfası: <https://www.deik.org.tr/uploads/cezayir-b99.pdf> Erişim tarihi: 02.10.2022
- DTÖ, 2022,"*Prefential Trade Arrangements*". Dünya Ticaret Örgütü Resmi İnternet Sayfası: <http://ptadb.wto.org/Country.aspx?code=012> Erişim tarihi: 03.10.2022
- FAOSTAT, 2022. *Faostat veri tabanı*. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/RL> Erişim tarihi: 20.08.2022
- KTO, 2022 *Cezayir Ülke Raporu*. Kocaeli Ticaret Odası Resmi İnternet Sayfası: <http://koto.org.tr/images/upload/3c6cb441d9bcc003c8379ad634a99528.pdf> Erişim tarihi: 08.09.2022
- Resmi Gazete. (2022, 08 12). *Resm Gazete Arşivi*. T.C. Resmi Gazete Resmi İnternet Sayfası: www.resmigazete.gov.tr Erişim tarihi: 12.08.2022
- TOB, 2022. *Anlaşma ve Protokoller*. Tarım Orman Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası: <https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Menu/74/Anlasma-Ve-Protokoller> Erişim tarihi: 09.10.2022
- Trademap, 2022 *International Trade Center*. Trademap database: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c012%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c%7c1 Erişim tarihi: 08.11.2022

Bu çalışma, Ülkemiz ve Cezayir arasında tarım ve ormancılık alanlarındaki ilişkileri ortaya koyarken, Cezayir'de yatırım yapabilecek Türk iş insanlarına yardımcı olmak amacıyla;

Tarım ve Orman Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Not: Kapak sayfasında yer alan QR kodu okutarak çalışmanın elektronik nüshasına ulaşabilmektedir. Elektronik nüsha vesilesiyle çalışma içerisinde kullanılan, Ticaret Bakanlığı ve diğer kurumlara ait kaynaklara ilgili metinler içerisinde yer verilen linkler vasıtasıyla erişim sağlanabilmektedir.

Cezayir Ticaret Müşavirliği İletişim Bilgileri:

Adres:

Telefon Numaraları

E-posta

No: 5, Rue F Les Cretes, Hydra, Alger-
ALGERIE

+213 (0) 23 48 59 86

cezayir@ticaret.gov.tr

T.C. Cezayir Büyükelçiliği İletişim bilgileri;

Adres:

Telefon Numaraları:

Acil Durum / Nöbetçi Telefon Numarası

E-posta

19, Villa Dar el-Ouard, Chemin de la
Rochelle, Boulevard Colonel Bougara,
Alger-16000/ Algerie

+213 23 48 72 89, +213 23 48 72 90

+213 661 260 054

ambassade.alger@mfa.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için;

Mustafa UZ
Mühendis
İkili İlişkiler ve Protokol Daire Başkanlığı
0312 287 3360 – dâhili: 4628
mustafa.uz@tarimorman.gov.tr

Tolgahan BAHTİYAR
AB Uzmanı / Ülke Masaları Sorumlusu
İkili İlişkiler ve Protokol Daire Başkanlığı
0312 287 3360 – dâhili: 4633
tolgahan.bahtiyar@tarimorman.gov.tr